

- баяну / М. А. Давидов. – К. : Музична Україна, 1977. – 118-120 С.
3. Давидов М. Методика перекладань інструментальних творів для баяну. Музика. М., 1982. – 102 – 106 С.
 4. Князев В.Ф. Теоретичні основи виконавської підготовки баяніста акордеоніста / навчально-методичний посібник/ В.Ф. Князев/ – Івано-Франківськ, 2011р. – 76-84 С.
 5. Швейцер А. Й.С. Бах. – М., Музика, 1965. – 52-55 С.

ДУДА І.Т.,
СЕРБІН М. І.

Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету, Україна

ГОЛОВНІ АСПЕКТИ СПІВТВОРЧОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ТА СТУДЕНТА-ДИРИГЕНТА

Співтворчість диригента і концертмейстера реалізується в їхній сумісній професійній діяльності, на основі творчої співактивності між ними, де цінним музичним продуктом є єдина художня інтерпретація музичного твору. Вищі рівні співтворчості виявляються на кінцевому етапі професійної діяльності – у концертному виступі. Сутність співтворчості – це взаємодія двох чи більше особистостей, кожна з яких перебуває у стані творчості, зайнята індивідуальною творчою діяльністю і прагне до злиття, взаємопроникнення творчих задумів іншого партнера, підкоряючись законам ансамблевого виконавства.

Етапом у досягненні вищих рівнів співтворчості є навчальна співтворчість.

Навчальна співтворчість – це процес і результат навчальної діяльності двох чи більше особистостей, метою якого є досягнення вищого рівня навчального співвиконавства, спрямованого на створення продукту особистісної значущості.

Існують два напрямки взаємодії студента-диригента і концертмейстера з метою досягнення співтворчості між ними, а саме: взаємодія в системі «педагог-учень»; взаємодія в системі «студент-диригент і концертмейстер рівноправні партнери, співвиконавці».

Розглядаючи проблеми взаємодії концертмейстера і диригента необхідно проаналізувати аспект встановлення контакту між ними. У педагогічній літературі розроблені типи взаємин у системі «педагог-учень».

В. О. Кан – Калік і Г. О. Соловійов запропонували класифікацію стилів педагогічного спілкування, серед яких виділяють *спілкування на основі захопленості спільною творчою діяльністю*. Такий стиль характеризує ситуацію співробітництва, співтворчості в системі «педагог-учень».

У роботі концертмейстера зі студентом-диригентом відбувається творча взаємодія двох індивідуальностей, двох психологій. *Психологічна сумісність* – це взаємодоповнюваність, оптимальна єдність і несуперечність психологічних властивостей двох чи кількох людей. Проблема психологічної сумісності, проблема контакту між студентом і концертмейстером є надзвичайно важливою. Спільне виконання музичного твору концертмейстером і студентом – це своєрідне співавторство, засноване на єдності думок і почуттів у розумінні музики, її характеру. У такому співавторстві мають прояв готовність до взаємодопомоги,

наявність установки «на партнера». Ідеал взаємин концертмейстера і студента – це справжня співпраця, відкрита позиція стосовно один одного, усвідомлення своєї частки відповідальності в роботі й одержаному результаті, повна професійна і людська довіра між ними, максимально творчий контакт, що сприяє розкриттю індивідуальності кожного з партнерів і досягненню співтворчості між ними.

Психологічний контакт двох особистостей і психологічний момент професійного спілкування реалізується в індивідуальному підході концертмейстера до студента, що характеризується трьома аспектами:

1. Пізнання особистості студента-диригента, граней його здібностей, характеру;

2. Засвоєння психологічної сторони оволодіння прийомами диригентської техніки, поведінки на естраді й т. ін.;

3. Уміння індивідуально підходити до студента, розвиваючи його прагнення до вдосконалення, творчої самостійності.

Важливим завданням концертмейстера є розуміння можливостей і перспективи студента. Концертмейстер повинен допомогти йому відкрити самого себе, зрозуміти свої сильні і слабкі сторони.

Концертмейстерові в роботі з диригентом необхідно застосовувати різні засоби для створення відкритих, поважних відносин, що є добродійним середовищем для професійної довіри, для встановлення контакту між ними.

Отже, розглянувши основні аспекти педагогічного спілкування, що використовуються концертмейстером у процесі професійного навчання студента-диригента, визначимо основну мету взаємодії концертмейстера і диригента: це розвиток у диригента професійних якостей, системи виконавських прийомів і навичок, який має забезпечити досягнення студентом високого рівня професіоналізму, достатньою мірою відповідного до професійного рівня концертмейстера. На певному етапі їхньої взаємодії тип стосунків концертмейстера і студента стає значною мірою типом взаємодії двох партнерів, співвиконавців.

Вершиною співтворчості диригента і концертмейстера в момент виконання музичного твору є органічне злиття всіх творчих прагнень обох партнерів, їхніх думок, емоційно-образних уявлень, це момент, коли «зникає» власне майстерність виконавців і створює враження, що музичний твір починає «жити своїм власним життям». Для досягнення такого стану «творчого споріднення» диригент і концертмейстер повинні разом пройти всі етапи пізнання і розвитку всього комплексу професійних якостей. Цей процес веде до створення індивідуального стилю дуету «диригент-концертмейстер», до створення ними ансамблю на найвищому рівні майстерності, професіоналізму, співтворчості.

Список використаних джерел

1. Балан У. Л. Дидактическое взаимодействие преподавателей и студентов как фактор оптимизации процесса обучения. / У.Л. Балан. Дис.канд.пед.наук. – Одесса, 1994, 173с.
2. Белькевич С. И. Воспитание творческой самостоятельности студента в концертмейстерском классе. / С.И. Белькевич. Вопросы теории и практики музыкальной педагогики «Сборник научных трудов» Пед. – сост. В.М. Зеленин и В.Л. Яконюк. – Минск, 1989. – с.34 – 37.

3. Виноградов К. О. специфике творческих взаимоотношений пианиста-концертмейстера и певца/ К.О. Виноградов. Музыкальное исполнительство и современность «Сборник статей» сост. М.А.Смирнов. – М.:Музыка, 1988. – с.156-181.
4. Канкарович А. За творческую роль аккомпаниатора / А. Канкарович. Советская музыка. М., 1951 – №2 – с.66-69.

ЕРМОЛЬЧЕВ Г. А.,
ФЕНЧАК Л. М.

Мукачівський державний університет, Україна

УЧАСТЬ СІМ'Ї І ГРОМАДСЬКОСТІ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ШКОЛЯРІВ

Важливою сферою життєдіяльності особистості, чинником її формування, фізичного і духовного розвитку є дозвілля. Різні аспекти проблеми культурного дозвілля знайшли відображення в безлічі теоретичних концепцій і підходів. Її педагогічне бачення перебуває у площині дослідження системи позакласної та позашкільної культурно-дозвіллевої діяльності, що здійснюється засобами педагогічної організації цього процесу.

Вказуючи на актуальність проблеми, варто зауважити, що розробленню питань проведення й організації вільного часу, виховання культури дозвілля молоді, вивчення механізмів формування особистості підлітка присвячена значна кількість праць. До проблеми виховання підростаючого покоління в системі позакласної та позашкільної діяльності зверталися у своїх дослідженнях видатні вчені й педагоги (П.Блонський, А.Макаренко, С.Русова, М.Стельмахович, В.Сухомлинський, К.Ушинський, С.Шацький), відомі психологи і філософи (І.Бех, І.Зязюн, О.Катарський, Г.Костюк, В.Шин карук та ін.). У своїх працях вони обґрунтовано довели, що культурно-дозвіллева діяльність має значний соціально-педагогічний потенціал з погляду соціалізації особистості, розвитку творчих здібностей та кращих моральних якостей людини.

Дозвілля школяра є часом вільного вибору ним занять, розваг, друзів. Проведення вільного часу і ціннісні орієнтації у сфері дозвілля свідчать про спрямованість поведінки людини. Для учнів вільним є позаурочний час, який вони можуть використати для поглиблення знань з навчальних предметів, задоволення і розвитку інтересів, запитів і нахилів, духовного зростання, вдосконалення фізичних якостей та відпочинку. Використовується він за власним бажанням учня. Головним при цьому є те, наскільки раціонально і корисно він витрачається [1].

Раціональне використання вільного часу охоплює певну сукупність занять, спрямованих на формування суспільно корисних установок, всебічний розвиток особистості. Йдеться про затрати часу на самоосвіту, суспільну роботу, заняття фізкультурою і спортом, художньою і технічною творчістю, відпочинок і розваги. Нераціональними можна вважати дії у вільний час, які призводять до деградації особистості або є порушенням суспільних правил. Вільний час школярів має свою специфіку. Передусім на його структуру, величину та зміст впливає правове становище (заборона відвідувати деякі кінофільми, продаж тютюну та алкоголю,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>